

Előfizetési árak:

Egész évre	12 fr.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276 sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Ferencz-József-tér,
Bauer-féle ház
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap.
vasár- és ünnepnapo
kivételevel.

Apáca hajsza.

Nagybecskerek, márczius 11.

(X) Az apácák elleni hajsza divattá kezd válni. A nagyváradi asszonyháború, melybe az ottani hölgyek csak azért keveredtek, mert az egyik (a nagyobbik) párt a gyermekek nevelését apácákra óhajtja bizni, országos botrányná fajult, mely már a belügyminiszternek is kínos órákat okozott. A nagyváradi példán buzdulva, rendeztek Temesvárott egy kis apáca-vadászatot, mivel ekkor átlítólag egy ottani leánynevelésben a polgári házasság ellen agitáltak. Temesvárt pedig követte Nagybecskerek, ahonnan urbi et orbi hirdeti egy újság a következőkkel élénk és érdekes históriát:

Értelemes szülők értelemes gyermekeket beszéltek el otthon, hogy a nagybecskereki apácázárdában egyik vagy másik apáca, az oktatásra bizott gyermekeknek rémszínűvel festette a polgári házasság tehozatalának borzadalmat következményeit. Hogy milyen nézetük van az apácáknak a polgári házasságról, az a gyermekekre nézve egészen közömbös, közömbös a szülőre nézve is; de az ellen már csakugyan fel kell szólalunk, hogy egy nyilvános tanintézetben, ahová gyermekek nevelés és oktatás végett küldetnek, az ártatlan gyermekek megmetyéző módjára, az apácák részéről nyilatkozatok tétessenek oly dolgokról, melyek nem vágnak az oktatás és nevelés körébe; mert, ha oly butaságokat hirdetnek az apácák, hogy a polgári házasság életképtelnebb a szülők elvárhatnának egy mástól, hogy elvárva szidákkal kelhetnek egybe, akkor ez már oly visszaélés a szülők bizalmával és az oktatás, meg a választékos nevelés céljaival is, hogy az ellen nemcsak a szülőknek kell felszólalni, hanem a sajtónak is kell tiltakoznia, hanem a tanfelügyelőségnek kell beavatkoznia. Már pedig ez történt a nagybecskereki apácázárdában. Felhívjuk erre a tanfelügyelőség figyelmét és azon világi férfiaknak figyelmét is, akik a zárdai iskolaszékben helyet foglalnak. Intsek meg az apácákat, hogy a polgári házasságra vonatkozó nézeteiket tartsák meg maguknak és buta fejtegetéseikkel ne igyekezzenek letörölni leányaink lelkéről a szülők iránt való szeretet és becsülés himpóját!

Nem tettünk erre a legelőt kapott híre semmi megjegyzést, mert be akarunk várni a vizsgálatot s azon világi férfiak nyilatkozatát, kiknek figyelmét a sajtó felhívta. Ezek a férfiak a katolikus iskolaszék tegnapi ülésében megnyilatkoztak. Konstatálták, hogy a lapokban keringő hírek minden alapot nélkülöznek, mert az apácák nem léptek túl hatáskörüket, soha sem fejtegetvén a gyermekek előtt a polgári házasság lényegét. Az iskolaszék tehát visszautasítja azt az inzinuációt, mint azt

a lapunk mai számában megjelenő nyilatkozat bizonyítja.

Ezzel tehát az ügy be volna fejezve, ha nem lenne a dolognak egy olyan oldala is, melyet hallgatással mellőztünk lehetetlen.

Arról van ugyanis szó, hogy oly tanítónők, kik a legönzetlenebb módon teljesítik nehéz s mint a példa mutatja, hálátlan hivatásukat. Ok nélkül vannak a nyilvánosság előtt meghurcolva, a sajtó által a legbrutálisabb s legdurvább módon megtámadva. S miért? Mert egy jó családból való éretlen leányka otthon azt csacsogta, hogy a tisztelendő nővérek a polgári házasságról beszéltek. Ez pedig elég ok arra, hogy egy újságíró azonnal leüljön és mielőtt bárkitől is, ki e tekintetben mérvadó lehet, megtudakolná: mi ebben a csacsogásban a való és mi a gyermeki fantázia szüleménye, — leüljön és megírjon nem tollal, de doronggal egy pamfletet, melyben a „buta“ szó mint feljebb olvasható, csak kétszer fordul elő.

Ha eltekintünk attól, mennyire megvetendő az az egyén, ki egy védtelen nőt, minden ok nélkül ily durva módon megtámad, nem zárkozhatunk el azon szomorú tény konstatálására elől sem, hogy a jelen esetben a tanítói tekintély is érzékeny csorbát szenvedett. Mert tudvalevő dolog, hogy a botrány iránt a nagy közönség igen fogékony. Tele voltak vele az összes lapok, hogy minő „buta“ dolgokat követnek el a becskereki apácák, s azok a kommentárok, miket a különböző lapok a hírhez fűztek, bizonyára a tanulók előtt sem maradtak titokban. Azok a szegény apácák tehát, kik terhes hivatásuk egyetlen jutalmát a híven teljesített kötelesség tudatában lelik, nemcsak a nagy közönség de saját növendékeik előtt is meg vannak hurcolva.

Azért cselekedett helyesen az iskolaszék, midőn az ügyet magáévé tette és nyilatkozatában nemcsak a névtelen helyről érkező támadásokat utasítja vissza, de

egyszersmind kimondja, mennyire tiszteli azt a mindenkor elismerést érdemlő munkát, melyet egy évtized óta fejtenek ki a becskereki apácák.

Ismételten volt alkalmunk kifejtetni, hogy nem vagyunk hívei a felekezeti iskoláknak, de ez nem ok arra, hogy egy meglevő intézetnek, mely eltekintve attól, hogy kifogástalan a vezetése, a városra nézve évente igen nagy anyagi megtakarítással jár, hogy egy ilyen intézetnek tanítóit, kik hozzá még teljesen védtelen nők, minden ok nélkül a legdurvább módon megtámadjuk.

Hanem legujabban, úgy látszik az ellenzéki sajtónak, elkezdve a „Pesti Napló“-tól le a becskereki malkontensek hivatalos közlönyéig, ez a passziója. Mi nem tehetünk egyebet, csak sajnáljuk érte.

A főpapok értekezlete. A tegnap esti püspöki konferenzian tárgyalták Csákynek legutóbbi beszédét, melyben a püspökök magatartásával foglalkozott. A püspöki konferenziáról az volt elterjedve, hogy a püspökök közt nem volt egyetértés. Kijelentik erre a főpapok, hogy a memorandum egyetértelműséggel készült. Samassa helyett Szmrecsányi irta alá a jegyzőkönyvetek így: Samassa József egri érsek betegsége folytán távol, megbízásából s nevében: Szmrecsányi Pál.

Bizalom a kormány iránt. Debreczenből távirják, hogy a tegnapi közgyűlésen nagy lelkesedés közt bizalmat szavaztak a kormány iránt, az egyházpolitikája miatt. Elhatározták, hogy felírják a kormányhoz és kérik fogják a reformok gyors megvalósítását.

Belgrádban Pasics kormányzó ellen falragaszokon vádakat emelnek, hogy Ausztria Magyarországból 300.000 frankot kapott aranyban és még 90.000 forintot a miniszterek számára. Választások alatt Kragujevaczon a kerületi főnökök Urschiczát meggyilkolták. A parasztek mindenfelé fellázadtak, Belarekában a katonaság fél falut letartóztatta, Goratsichában a katonaság a népre lött és 16 halott, 23 sebesült maradt a küzdőtéren, 50 et elfogtak.

A „TORONTÁL“ TÁRCZÁJA.

A puszták népe.

— A „Torontál“ eredeti tárczája. —

Gőzvasut sivit már végig a hortobágyi pusztán egyre terjed a civilizáció, egyre gyártja a maga gőzpepit, ma holnap elpusztul az én kedves népem, a puszták népe s hiszen igaz, régebben volt a szentlőrinczi puszták ma is azért nincs kössébe beosztva, mert valaha vereskedő garázda nép volt, nem parirozott a feisőbbésgnek és éppen ezért nem fogadták el maguknak a szomszédos községek. Nem kellett Alpárnak, nem kellett Kecskemétnak, de azért nem volt semmi baj Szentlőrinczen. Ha már megesezt a csufság a pusztán, ne gásoljanak többé a becsületben. Rendén megy minden azon a pusztán. Bíró nincs, aki az adót exekválja, a szolgabíró nem kutat deliquensek után, senki se írkal bélyeges papírra, de azért nincsen semmi baj Szentlőrinczen. A kecskeméti adóhivatal kiveti rendén, hogy mennyi porcsió esik Szentlőrinczre, a kisbíró kiviszi az írka-firkát a pusztára és B. Szabó Mihály rendén kiveti, hogy mennyi adót tartozik fizetni az egész pusztára. Tudja, hogy hiába volna az ellentállás, a fináncz meg a végrehajtó előteremti a pénzt a föld alól is, azért nem is rezonéroz, hanem megüzeni az uraknak, hogy nem lesz baj semmi. Aztán összehívja a puszták véneit — apró gazdasága vagy bérlete van valamennyinek — és megosztokodnak az adón. Belátja ott kiki, hogy igazságosan mennyit kell fizetni, napjára elhozják B. Szabó Mihálynak, az elküldi helyére, arra a pusztára sohasse teszi a lábát az exekutor. Az ujonczozás is rendén megy ott. Mihály bácsi tudja, hogy ki a katonakötelezett, és mikor meg-

kapja az irást, ő maga figyelmezteti a fiatalokat: menjetek fiaim, ne hozzatok mi ránk gyalázatot.

Minta közigazgatás van ott, hiszen pusztai ember áll az élén.

Mert nincs értelmesebb magyar paraszt, mint az olyan, aki pusztán nőtt fel és ott nevelkedett. Maga a természet és a folytonos egyedüllet készíti arra, hogy megmaradjon olyan becsületesekek, ami nőnek az anyatermeszt teremtetten. Nincs ott pénztár, de nem is sikkaszt senki. Nincs löverseny, meg bálterem, de a főnök pénzét nem is költi el a kereskedőseggé.

Becsületese nép az, csak a nyelvükön kell tudni beszélni.

Néhány év előtt egy német báró telepített le a vatyai pusztán. Gőgös volt a végtelenségig és nem szerette senki. A gazdatisztjeit külföldről hozta és azok sem tudtak a pusztai néppel bántani. Durvák voltak a néppel szemben, a báró pedig odáig ment, hogy senki köszönését sem fogadta el, és a pusztai néppel úgy bánt, mint a rab-szolgákkal szokás.

Egy komor téli estén jelentették neki, hogy szegénylegény kér vacsorát meg utaválót.

A báró egy ezüst hatost küldött neki és kiüzente, hogy menjen tovább.

— Már csak magam szeretnék beszélni a báró ural.

A bárót bosszantotta ez az impertinencia, kirohant és a szegénylegényt megverette.

— Visszafejtetem még német, mormogta a szegénylegény, és szó nélkül elotródott.

Rövid idő múlva azonban elveszték az uralás szép südői.

Vallatóra fogták a kanászt, a baktert, de egyik sem tudott semmit. Báró Hoher megharagudott és bejelentette az esetet a szolgabírónak.

A szolgabíró megkezdte a nyomozást, sokszor tett látogatást a pusztán és mindég akadt nyomra, aminek következtében hol egyik, hol másik pusztai embert lezárattott. A báró már bosszankodni kezdett, hogy a szegényüjtést nem lehet befejezni, de a szolgabíró tiltakozott a vizsgálat beszüntetése ellen.

A báró végre is elment Döbörkényi Sándor birtokos szomszédjához és azt mondta neki:

Uram! Ön ismerős az itteni szokásokkal, mondja meg nekem, hogy mit tegyek. Nem tördöm többé a kárommal, de szeretném, ha beszüntetnék a vizsgálatot és nem vinnék el az aratóimat meg a szegényüjtőimet. Miudég hallottam, hogy barbárok a magyarok, de soha sem hittem, hogy a pusztai nép ennyire barbár legyen.

— Dehogyan is barbár, hogy lenne az. Hivassa ide a báró ur a Sima Pistát, itt lakik a szomszédjában alig tíz percznyire.

Egy fél óra múlva megjelent a Sima Pista, egy tagbaszakadt erős paraszt ember.

Döbörkényi elébe állt és csendesen kezdett vele beszélni:

— Nagy bajt csináltál Pista; ez a nimet azt beszéli, hogy betyárokból áll a magyar nép, minek bántod te azt, ami nem a tied.

— Nem bántottam tekintetes uram, régen felhagytam én már avval a mesteraéggel.

— Noha nem bántottad, hát senki se gásoljon a becsületünkben. Ne mondják, hogy zaiványok laknak Vatyán. Hozd vissza a südöket minél előbb.

Két nap kellett Sima Pistának és a báró udvarára hajtotta a malacokat. A báró örvendő ment elé és megszorította a kezét.

— Hát mondja el most, hogyan tudta őket feltalálni.

Mai számunkhoz a hivatalos melléklet 51. száma van csatolva.

HIREK.

— **Ünnepi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselő testülete a hó 19-én, József napján rendkívüli közgyűlést tart, melyen Hertelendy Józsefnek, a megye tizenöt éves át fíradhatatlan főispánjának ez alkalomra festett arcképét fogják leleplezni. Az ünnepi beszédet Dr. Perisics Zoltán városi főjegyző tartja.

— **Árvízi hírek.** Pancsováról sürgönyzik lapunknak, hogy az alispán intézkedése folytán a főmérnök az aldunai árvízveszélyeket illetően egy bizottsággal együtt műszaki vizsgálatot tartott és konstataáltak, hogy a hertelendifalviak által rögtönzött védmű 7000 hold vetést mentett meg az árviztől és így a telepes községek is megletek mentve a vessedelemtől. A vojlovicai zárdá követelte a töltések elvágását, mert 180 hold üres területre víz szorított. A főszolgabíró azonban nem teljesítette a zárdá kívánságát. A szomszédos községek erőlyesen védekeznek, a veszély azonban folyton fokozódik.

A nagybecskereki tiszta szabályozási társulat sürgönyei a következők: Tisza Török-Becsénél reggel 8 órakor, 424 cm. 0 felett, hőfok 5 C., Titelnél 514 cm. 0 felett, hőfok 5 C., Hármaskörös Gyománál reggel 7 órakor 553 cm. 0 felett, hőfok 1 C., Duna Ujvidéknél 514 cm. 0 felett, hőfok 4 C., Zimonymánál 566 cm. 0 felett. Gombosnál 546 hőfok 3 C. A víz állapota mindenütt zavaros. Az időjárás Gyomán, Ujvidéken és Titelben szeles, Gomboson derült, Törökbecsén és Titelben felhős.

— **Esküvő.** Dr. Gedeon László temesvári ítélőtáblai bíró, aki Nagybecskerek társas életének több évig volt ünnepléte, ma vezeti oltárhoz Sebestyén A. takarékpénztári igazgató és nagybirtoke leányát, Irént.

— **Márczius 15.** Nagybecskerek város hazafias kegyelete, ritka impozáns és szép ünneppé fogja emelni a jövő szerdát, a márczius 15-ikét, midőn országsszerte dobban föl a nemzet szíve, hogy egy emberként ünnepelje meg márczius Idusát. . . Nagybecskereken ez idén több helyen fog ég felé törni a nemzeti áldozat füstje és már a kora reggeli órákban veszik kezdetüket az ünnepélyek a iskolákban, hol a hazafias tanári kar a nap vezetes jelentőségét magyarázza és ünnepléti meg a tanulókkal évről-évre. E tekintetben főleg a kegyesrendi gimnázium és a polgári és népiskolák fognak eluljárni a szép példával.

A község körében megüendő ünnepélyek sorozatát a nagybecskereki „Magyar Olvasókör“ nyitja meg és azt a nagybecskereki „Kereskedő Ifjak Egylete“ folytatja este. A mint értesülünk, a nemzeti ünnep külsőségeiben is nyilvánvalóvá lesz a városban, a mennyiben egyes kösépületeken (megyeház, városháza stb.) kitűzik a nemzeti zászlókat, sőt egyes üzletek tulajdonosai a délelőtti ünnepély ideje alatt üzleteiket zárva

Sima Pista délezzegen kiemelkedett és úgy válaszolt:

— Amit tettem, az csak virtus dolga, de ha azt valakinek elmondanám, az már a becsület dolga lenne.

Döbörkényi pedig mikor meghallotta az esetet, azt mondta rá:

— Látja báró ur, az az ember a legveszedelmesebb orgazda volt fiatal korába, de a mióta becsületes utra tért, asóta elég egy jó szó neki és elhossa, a mit mások elloptak erről a nagy pusztáról. Neki meg vannak még az összeköttetései a régi időből, tudja, hogy kinek a kezén kallódik el a lopott jószág, de nincs olyan ember a világon, a ki Sima Pistát ki-vallatni tudná. Biztos itt a báró ur minden jószága, csak beszélni tudjon ezekkel az emberekkel.

Es nem is rossz népek a pusztá lakói. Nem is olyan duhajkodók, a minőknek híresztelik. Korcsmába csak vasárnap járnak, akkor is csendes szemlélői a mulatságnak és nézik a fiatalok mulatságát. Azok sem tánczolnak olyan eszeveszetteen, mint például a budapesti vígadóban szokás. Nem hányják a lábukat a levegőbe, és nem is kurjogatnak hozzá, hanem tánczolnak delezegen és nem csak a lábuk, hanem minden izmuk tánczol. Igaz, itt is előfordulnak lovagias ügyek, hanem a pusztai legények nem olyan duhajok, mint a városi gavallerok. Itt nem fordul elő, hogy a jó vivő beleköszön a gyöngébe, csak azért, hogy az erejét fitogtassa.

Ha egy egy „affaire“ előfordul a pusztán, akkor a sértett fél megüzeni, hogy: meglátjuk még, ki a legény a csárdába.

Vasárnap délután aztán pontosan megjelenik mindakettő. Előbb egy kis szóvitába keverednek, aztán elötünik a fokos a szür alól. Nem kötekednek a pusztán egymással és nem is

akarják tartani, a mi igen szép nyilvánulása volna a hazafias kegyeletnek.

A „Magyar Olvasókör“ nagyszabású ünnepélye délelőtti 11 órakor vessi kezdetét a „Kaszinó egylet“ nagytermében, hová Nagybecskerek város közönségét ez uton is meghívja a rendező-bizottság és az ünnepélyen minden belépti díj nélkül lehet megjelenni. Hölgyek is szivesen láttatnak. Az ünnepély programja a következő:

1. „Hymnuss.“ Éneklé a műkedvelői dalkör.
2. Megnyitó. Tartja: Zsiros Lajos ur, a kör tiszteletbeli elnöke.
3. „Márczius 15-ikén“ Ez alkalomra írta: Bartók Lajos orsz. képviselő ur.
4. Emlék-beszéd. Elmondja: Kovács Ágoston kir. tanácsos ur.
5. „Márczius 15.“ Irta és elmondja: Lauka Gusztáv ur.
6. „Visszaemlékezések a nagybecskereki márczius 15-ére.“ Irta és elmondja: Hadfy Döme ur.
7. „Szósat.“ Éneklé a műkedvelői dalkör.

As ünnepélyt megelőzőleg, az összes helybeli népszenekarok játsszanak a közönség elhelyezkedéséig és az ünnepély után a szomszédos kis teremben vessi kezdetét az ünnepélyes ebéd, melyre eddig már a megye központjának csaknem összes notabilitásai aláírták magukat.

A nap emlékeztetéhez méltóan fejezi be az ünnepélyeségeket a nagybecskereki „Kereskedő Ifjak Egylete“ a színházban, hol beletudijaz hangverseny veszi kezdetét esti 8 órakor.

A teljes műsort, mely gazdag művelvezetet biztosít a hallgatóságának, már közöltük. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy a jegyek már legnagyobbbrészt elfogytak. Csupán első emeleti páholyok és zártszékek kaphatók már. A színházban tartandó fényes estélyt táncmulatság követi a Korona szálló termeiben, melyen Ábrányi Emil, a jeles költő bájos nevével együtt fog részt venni.

— **Aszfalt Nagybecskereken.** Tehát mégis történnek csodák! Valaki bete mert nyulni a darázsfészekbe és újból felveszi az aszfaltozás megszakadt fonalat. A jó hírnévnek örvendő tatarosi aszfaltrezervénytársaság titkára a napokban itt járt és összeköttetésbe lépett a főutczai háziurakkal, hogy tétessenek a kopott kövezet helyébe egy kis modern aszfaltot. A háziurak — mint halljuk — nem is idegenkednek ettől s igen valószínű, hogy rövid idő múlva a kocsiut keramitjához testvéri szeretettel aszfalt járda fog simulni. Megjegyezzük még, hogy a tatarosi rezervénytársaság helybeli képviselője Opolczér Lajos.

— **Meghívó.** A nagybecskereki szerb jótékony négyzet 1893. évi márczius hó 19-én d. u. 3 órakor a szerbóvoda helyiségében X. rendes közgyűlést tartja, melyre a tagok eszennel meghívotnak. Nagybecskereken, 1893. évi márczius hó 10-én. Elnökség.

lövöldöznek a levegőbe, hanem ha két legény összevása valamelyik leány miatt, akkor bizonyos, hogy valamelyiket haza viszik.

De ha a becsület kívánja, akkor nem teszi a pusztai legény csizmaszára mellé a bátorságát. Ha valamelyik dánosi legény csufolja a vatyait, akkor a vatyai legények tudják, mit kell tenni. Előkerítik az ölmos botokat, aztán megüsenik: gyertek el dánosi legények a Nyakig-láb szidóhoz, hadd tudják meg a népek, ki mulathat abban a korcsmában.

Semmi ahhoz képest a harmincséves háború, mikor összekap két szomszédos pusztá legény-sége. Nem marad ott fejbeveretlenül és senki jövő héten újból kezd a vesztés. De azt legénykedésből teszi. Más embert nem bánt, de ha egy pusztai embert megbántanak, akkor az nem ismer többé határt. Külömben pedig jámbor nép, jó szóval el lehet őket kormányozni. Egy-két évig duhajkodik, aztán jámbor emberré lesz valamennyi.

Sajátsága pedig az, hogy nem szereti a zenét. Sőt valósággal megvetik a zenekedvelőket. Ha tánczra van kedvük, huzatják a cigánynyal, de Wagner előttük olyan cigány, mint akár az ottani vályogvetők.

Asért nem szabad azt hinni, hogy az értelmi fokok legalacsonyabbikán állnak. Az ugynevezett természetes ész sokkal több van a pusztai emberben, mint a város lakóiban. Igaz, hogy nem értik az írka-firkát, de a rovásón úgy tudnak számolni, hogy jó matematikus legyen aki ki fog rajtuk.

Es különösen értenek a csillagászathoz. De a csillagokat nem olyan néven nevezik, mint a civilizált emberek. Az égi jelekből pedig úgy tudnak jósolni, hogy Falb tanulhatna tőlük.

Egyik híres csillagásunk úgy kapott ked-

— **Eljegyzés.** Sebők Gyula a „Pesti Napló“ belmunkatársa, tartalékos hadnagy, lapunk budapesti levelezője eljegyzte egyházpakai és csukárdi Andrassy Nándor budapesti ügyvéd bájos és szellemdus leányát Esztikét. Munkatársunk avatott tolla számos élvezetes órát szerzett már olvasóinknak s így talán jogunk van nemcsak a saját, hanem olvasóink nevében is gratulálnunk.

— **Kisdedóvoda.** Annak következtében, hogy a dyferius jarvany már tökéletesen megszűntnek tekinthető, a hatóság engedélyével a „Kisdedóvoda“ f. hó 13-án azaz hétfőn újra megnyitódik, és a beiratások ugyanott 8 órakor reggel kezdődnek. A nagy-becskereki jótékony négyzet elnöksége.

— **Takarekpénztár Antalfalván.** Az antalfalvai értelemiség közös buzgókodása folytán jársai takarekpénztár van alakulóban. Kibocsátottak 800 drb 100 korona névértékű részvényt, melynek alig pár nap alatt közel fele jegyeztetett. A vállalat iránt ugy a járásban, mint azonkívül nagy az érdeklődés, mert Antalfalvának szorgalmas és takarekos népe biztos garanciát képez arra néve, hogy az intézet viragosni fog. Most, midőn az épülő nagybecskerek-pancsovai vasutvonat mentén Antalfalva egy-k főállomását képezi, midőn a jársai székhely telekkönyvet és adóhivatalt is nyer, az alakuló pénzügyintézet régen érzett hiányt pótol, s nemcsak községazdasági, hanem kulturális jelentőséggel is bír. Nagybecskereken részvények Steinitor Geza urna, a torontalmegyei takaré- és hitelbank igazgatójánál jegyezhetők. Az alakuló közgyűlés napja a „Torontál“-ban fog közzétettni.

— **Az egyetemi ifjuság** — mint levelezőnk táviratozza — a szokott lelkesedéssel készíti elő márczius 15-ét. Az ünnepély első része az egyetemi téren lesz, ahol Hindy Átila alkalmi beszédet mond. Somogyi Lajos joghalgató Ábrányi Emil költeményét szavajja, egy műegyetemi hallgató pedig a Talpra magyart. A III. rész a Petőfi szobor előtt lesz, ahol Beothy László joghalgató ünnepi beszédet mond, egy műegyetemi hallgató a Talpra magyart szavajja. Az egyetemi ifjuság azonkívül maunet is rendez a vígadóban, melyen az alkalmi beszéd megtartására egy országos képviselőt kértek fel.

— **Derek község.** Deszk község képviselő testülete — mint levelezőnk értesít — e hó 6-án tartott rendes tavaszi közgyűlésében a község jegyzőjének indítványára elhatározta, hogy egy községi takarékpénztárt létesít. A tervezet és előleges munkák teljesítésére bizottságot küldtek ki.

— **Kerületi betegsegélyző-pénztár.** Figyelmeztetjük az érdekelteket a nagybecskereki kerületi betegsegélyző-pénztár mai számunkban foglalt hirdetésére, a mely szerint azok is belépeare kötelesek, a kik az általános munkas-egylet helybeli előhelyének tagjai.

— **Külső használatra.** Testrészek fájdalomai, csuzos és közsvenyes bajok és mindenemű gyuladások a „Moll-féle francia borszesz“-szel gyógyíttatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Szétküldés naponként utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. 4

vet a csillagászathoz, hogy mikor fiatal korában gazdálkodott kiut aludt a buza garmadán és hallgatta, hogy a bérésgazda micsoða szép előadást tartott a csillagokról.

Sokan azért nem szeretik a pusztai embert, mert komor, szinte vad a kinézése. Pedig megvan annak a maga könnyen érthető oka. A pusztai ember láthatarát nem korlátoszák emeletes paloták, messze ellát, de hogy minél messzebb láthasson, összehuzza szemöldökeit. Innen van a mogorva kinézése.

De aztán kifejldök bennük a legszebb erőnyük: a teljes függetlenség. A pusztai ember nem tud hizelegni, megteszi a köteleességét, és ha szolgál megbecsüli az urát, de nem hizeleg neki. Nincs is oka rá, hogy öárástét levetközse. Tudja, hogy nem küldik el, és azt is tudja, hogy nem emelik a fizetésit. Minden vidéken megvan állapítva a bér, ha valaki annál többet kapna, rá fognak, hogy spiczli és nem volna a pusztán maradása.

Es ez a becsületes jó nép kipusztul innen onnan. Letelepítenek közéjük idegeneket, és ma holnap eltünik szépséges zománca ennek az eredeti népnek. Napról napra több a gép, gőserő potolja ma a kézi erőt. A pusztai ember és kénytelen a városba menni, s valami gyárba napssámoskodni. Vető, szántó arató meg mindenféle gépek vannak, nem lessz többé szükség a pusztai emberekre.

De ne feledjék el a gyors meggazdagodás erőszakos hivi, hogy minden gép száz családot tesz koldussá, és akik éhesek, békétlenségét hirdetnek és elvetik a socializmus magvát. Nagyon lehet attól félni, hogy a pusztai nép egyszer összetöri a gépeket, amelyek a kenyerétől fosztották meg.

Holtay Jenő.

Nyilatkozat.

A helybeli róm. kath. iskolások a mai napon tartott ülésén tárgyalás alá vette azon igazságtalan támadást, melylyel a „Torontáli Ellenzék” című lap és utána több fővárosi lap a „Mi Asszonyunkról” nevezett nagybecskereki iskolánövérnek intézetét megtámadta.

Ezen merész támadás híre kapván, az intézet igazgatója azonnal a zárdába sietett és a helyszínen szigorú és beható vizsgálatot tartott, melynek eredménye világosan kimutatta azt, hogy az iskolánövér ellen szórt támadások minden, de minden alapot nélkülöznek.

Ennek kapcsán komolyan és a leghatározottabban tiltakozunk azon rosszakaró modor ellen, melylyel a lapok intézetünkben oly jelesen működő szegény iskolánövérket alapalanul megtámadták, azon tanítókat, kik önzetlen és önfelelő kintű működésükért úgy a gondos szülők, a nagy figyelő közönség, valamint az éber hatóságok részéről mindenkor és mindig a legkedvezőbb méltatásban és hálás elismerésben a legméltóbban részesültek.

Kelt Nagy-Becskereken, a róm. kath. iskolások 1893. évi márczius 9-én tartott üléséből.

Schaeffer Antal, igazgató, iskolászéki elnök.	Péger Nándor. Steyer Péter.
Rósa Ignátz, iskolászéki tag.	Weiterschan Filöp. Dr. Binder.
Kiss Sándor, iskolászéki tag.	Steinitzer Géza. Dr. Haidegger Lajos.
Stagelschmidt János. Oldal Antal.	Balázi József. Blum Sándor.
Dr. Gross Matyas. Dr. Brájer Lajos.	Baaden Károly. Geiger Alajos,
Dr. Grandjean József.	iskolászéki jegyző.

Táviratok.**Országgyűlés.**

(A képviselőház ülése márczius 11-én.)

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház mai ülésén a napirend előtt Asboth Tisza tegnapi beszédjére kijelentette, hogy indikációt kell ugyan elkövetnie, de konstataja, hogy Szogyeny épen általa iratta Tisza kivánságára Paar gr. római nagykövet útján a pápához intézett jegyzéket.

Tisza erre kijelentette, hogy amit tett, nyíltan tette szükségházaság alkalmából. A pápához választási segély végett sohase folyamodott.

Horváth Gyula, Perczel Dezső után Csáky felett eddigi felszólalóknak kijelentve, hogy nem járulhatna olyan egyház-politikához, mely az államtekintélyét kompromitálná. Arra a vádra, hogy eljárásuk taktika, megjegyzi, hogy nagyon erős kormányra kell lenni, mely ilyen taktikát üz. Károlyi Sándor tegnapi azon megjegyzésére, hogy a polgári anyakönyvvezetés akkor lép majd életbe, ha fagy, kijelenti, igenis 1894. január hóban lép életbe, a mikor csakugyan fagy. (Viharos derűség.) Csodálja, hogy függetlenségek kik Irányi nagy elveit mindig eltogadták, most azok megvalósításakor ellene beszélnek. Az autonómiát tárgyaló javaslatot rövid időn betérjeszti, ha püspökök ellenzik is, a

kormány egyházpolitikai javaslatát semmi körülmények közt a napirendről nem veszi le.

Közben zárt ülésben Gerjen lakósnak a képviselők megszavazták egynapi díjukat.

Szerenád a királynénak.

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Montreuxben a fürdői zenekar szerenáddal lepte meg Erzsébet királynét. Az osztrák himnust és magyar népdal egyveleget játszottak. A királyné lakása ablakából hallgatta végig a zenét.

Az erélyes belügyminiszter.

Budapest, márcz. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hieronymi belügyminiszter rendeletére az összes megyék pénzkézelési módzatait megvizsgálták. Ugocsa-megyében az alispán, főszámvevő, főpénztárnok és a főellenőr ellen fegyelmi vizsgálatot indítottak. Liptómege számadásaiban hanyagságot fedeztek fel, Bácsmege számadásaiban pedig némi visszásságot.

Pozsonyi szociáldemokraták.

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pozsonyból távirják, hogy ott tegnap rendkívül látogatott ülést tartottak a szociáldemokraták. A gyűlés a Pálffy-fele teremben volt, s a terem minden zuga megtelt munkásokkal és munkásnőkkel. Az elnöki tisztet Liphay viselte, és Zalkay Alajos volt az értekezlet első szónoka s a többi szónokok is mind magyarok voltak.

Zalkay beszéde izgalmas volt, tüzelte hivat s azt fejtegette nyíltan, hogy már nemcsak a munkások, hanem a földművelők is új hazát keresnek, mert nem akarnak idehaza mint hazafiak éhen elpusztulni. Egy év óta a szocializmus megkészsereződött. Forradalom ez és hivat nem választja el sem nemzetiség sem nyelv. Baross mindent elkövetett, hogy a május elsőjü ünnepet megakadályozza, de hátha tiz Baross lépett volna közbe, értek volna-e ezélt? Annyi szent ünnep van, melyről nem tudjuk, miért ünnepejük, no május elsőjét tudjuk miért. Sok bajon fog segíteni a szociáldemokraczia szervezése. Szervezést a kormány nem vonhatja szét, ha csak véreare nem akarja törni a fejét. Ki kell szabadítani a nőket a gyárakból, hogy gyermekiket bátor szociáldemokraták neveljék. Szociáldemokraczia nemcsak nemzetiséggel, hanem a vallással sem törődik. A vallás magánügy, mindenki higye azt, amit akar. Mi nem törődünk mennyországgal, mert mi a mennyországnkat e földön keressük. A beszéd roppant hatást keltett, a gyűlés elhatározta, hogy a Budapesten januárban tartott kongresszus határozatait keresztül viszi.

Tüntetés a népszínházban.

Budapest, márcz. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A népszínházi tüntetések tegnap este ismétlődtek. A Próbaházastagot adták, és Solymossi betegsége miatt szerepét Lubinszky drámai színész vette át. A koplékat teljesen kihagyták, a karzat tombolva követelte a Kossuth-nótát. Oriási zaj, láрма, dübörgés következett. A megmegujuló zaj miatt alig lehetett folytatni az előadást. Végre mikor a zaj tetőpontra hágott, leeresztették a függönyt még mielőtt a darabot befejezték volna.

Szindarab sikere.

Budapest, márcz. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) He. czeg Ferencz új darabja „A dolovai nábob leánya” iránt óriási volt az érdeklődés. A darab első előadása tegnap este folyt le a nemzeti színházban s a színház minden zuga megtelt előkelő közönséggel. Az új darab nagy sikert aratott.

Oroszország mozog.

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A katonasággal tulterhelt Galicziával határos Orosz-Lengyelországban újabb csapatokat akarnak összevonni a Kaukázusról és az Orosz birodalom távolabbi részeiből. E tárgyban a császár elnöke alatt értekezlet volt, melyben a külön üző tartományok kormányzói is részt vettek. A tanácskozásból csak az tudódott ki, hogy Turkesztán és Afganisztán kormányzója tiltakozott a csapatok elvonása ellen, e tartományok határait védtelenül nem lehet hagyni.

Veszély Bulgáriában.

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Oroszország erősen agitál Bulgáriában az alkotmány revisió ellen. Komoly politikai és vallási harc van kitörőben.

A difteritisz pusztítása.

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Baranyamegyében tavaly 27 községben 1781 gyermeket pusztított el a difteritisz. Egyes járványok összesen 5448-at.

Gyász Berlinben.

Budapest, márcz. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik, hogy ott ma, Vilmos császár halálának évfordulóján minden üzlet zárva maradt.

Megörült örömeben.

Budapest, márczius 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sátoraljai helyet A. M. káplán réz várta plébánosi kinevezését. Tegnap megkapta a kinevezetést és örömeben megörült.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.
Főmunkatárs: Jurkovic Aladár.

H i r d e t é s e k.

Dr. Lehmann
arczenőcse
kötő hatású szer szeples, májfoltok és bőrkiütések ellen.
1 tégely 50 kr.

Dr. Lehmann mosdóvíze
az arczbort üdév és ruganyossá teszi, s az arczenőcse hatását elmozdítja. 1 üveg 50 kr.

Dr. Lehmann arczsappana
kellemes toalette-szappan, állandó használatra.
1 doboz 50 kr. (152-1)

Dr. Lehmann rizspora
(Fetpuder)
a legjobb arczipor, — kintűn tapad s teljesen ártalmatlan.
1 bádogdoboz 80 kr. 1 papirdoboz 50 kr.
Összes cikkek fenti törv. bejegyzett védjeggyel vannak ellátva s kaphatók:

Kovács Sándor
gyógyszertárban Nagybecskereken.

60 hectoliter
magyaradi fehérbor
egészben, vagy részben, ugyszintén
20 üres hordó eladó.
Bővebb felvilágosítással szolgál
Zachariás J.
Melenczei-ut.
(148-11)

A legszebb, legdivatosabb és legolcsóbb
női és gyermek
tavaszi és nyári kalapok
helyben csakis (154-31)

Schuld
női divatszalonjában
kaphatók, a Korona-szállóval szemben, Popovic-féle házban, Oroszifényképész mellett.

A nagybecskereki kerületi betegsegélyző
penztár igazgatóságától.

61. szám 1893.

(151—3.2)

Felhívás.

Ezennel felhívjuk mindazon iparosokat kiknek pénztárunkba belépni kötelezett alkalmazottjai vannak, habár azok a budapesti általános rokkant és betegsegélyző penztár tagjai lennének is, azokat folyó évi márczius hó 20-ik napjáig annál is inkább beiratni, mert ellenesetben ellenük a törvény teljes szigora alkalmaztatnék.

Megjegyeztetik, hogy a budapesti általános rokkant és betegsegélyző penztár nagybecskereki előhelye a nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi ministerium által helyben hagyva nincs.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi márczius hó 9-én.

Trukly Károly,
titkár.

Fuchs Sándor,
elnök.

Kwizda-féle
Korneuburgi barom-tápláló-por
 lovak, szarvasmarhák és juhok részére

40 éve annak, hogy a legtöbb istállóban használják, étvágytalanság, rossz emésztés ellen. a teheneknél a tej javítása és szaporítása érdekében

1/2 doboz ára 70 kr. Kapható Osztrák-Magyarországon.
 1/2 doboz ára 35 kr. **gyógyszertárakban és droguistáknál.**

FŐ-RAKTÁR:
Kwizda János Ferencz
 cs. és kir. osztr. és kir. román udv. szállító kör-gyógyász Korneuburgban Bécs mellett.

A vásárlásnál tessék a védőjegyre ügyelni és határozottan

Kwizda korneuburgi barom-tápláló-por
 (II/a) kérem. (105-15.2)

A dorpáti csász. egyetem fogorvosa
Pitzyle Szaniszló,
 dr. Oppenheim orosz csász. udvari fogorvos volt segédje Varsóban és Nagybecskerekben letelepedett és naponta rendel 9-12. ésd. u. 2-5-ig

Ferencz-József-tér, Bauer-féle ház I. em.
 Természetű, ragaszkodó alkalmas - légnomás vagy rugó útján beillesztendő - mű-fogakat és fogszorókat.
 Fogkoronákat. - csak szeggel beerősítve, lemez nélkül.
 Megrendelések kívánatra 6-24 óra alatt, javítások 3 óra alatt elkészülnek. (137-4.3)

2 arany-, 3 ezüst-érem 9 dísz- és elismerő-okmány

Kwizda Restitutions-fluidja
 mosóvíz lovak számára.
 1 üveg ára osztr. ért. 1 frt 40 kr.

30 év óta az udvari istállóban, a nagyobb katonai és magán-istállóban használatban van, erősítő nagy fáradságok előtt és után az erő visszatérése céljából, ficzamosások, megbicsaklások, idegműködéseknél stb. Kiváló tehetőségre képesíti a lovakat a training-ben.

Kapható gyógyszertárakban és droguistáknál. Sziveskedjék a fenti védőjegyre ügyelni és csak

Kwizda Restitutions-fluidját
 kérem.

FŐ-RAKTÁR:
Kwizda Ferencz János
 cs. és kir. osztr. és kir. román udv. szállító, kör-gyógyász Korneuburgban Bécs mellett. (105a-15.2)

Tavaszi gyógyítás
 Nyári gyógyítás
 Őszi gyógyítás
 Téli gyógyítás.

Legjobb bedorzsoló szer
 köszvény csúsz és minden meghülesi betegségek ellen.

MOLL SEIDLITZ POR

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, gyomorégés, nyálk, székrekedés, májbajok, vertigó, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen. - Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt. - Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerházaiban. MOLL. A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. - Szétküldés naponta utánvét mellett. Két doboznál kevesebb nem küldetik. (100-6.4)

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.
 Ülő foglalkozásonál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívesen írtam fizesse meg"-ot mondók érte; ezek a gyomorot jóvá és főt könnyűvé teszik.
 Tisztelettel Steinko P. J., lelké z Honnetschlagban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi ha ml. legyk üveg MOLL A. ved. egyét tinteti fel és "A. MOI." feliratu óno-zattal zárva.

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedorzsolási szer köszvény, csúsz és a meghüles egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. - Egy eredeti üveg ára 90 kr. - Fő szétküldés Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9 sz. Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. Két üvegnél kevesebb nem küldetik. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védőjeggyel ellátott készítményeket kérem.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urnak Bécsben.
 Kétféle Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.
 Mély tisztelettel Hornof, lelkész Micholupban.

Nagybecskerekben kapható Kellner J., Kovács S., Moczkovcsák D. gyógyszer. és Haidegger Ö. urnakál.

GYÁR: vas- és ércöntőde **MOSONBAN.** **FŐRAKTÁR:** BUDAPEST, VI., Váci-körút 21.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB GAZDASÁGI GÉPGYÁRA.
 Ajánlja felülmulhatannak bizonyult és több mint 13.000 példányban elterjedt

„HUNGARIA DRILL“ sorvető-gépén kívül:

- UJ: „JUBILEUM DRILL“ könnyű, legolcsóbb sorvető-gépet.
- UJ: Laecke híres rét- és szántóföldbortóit.
- UJ: Egy-, két és háromvasú ekéit.
- UJ: Gyűrűs hengereit.
- UJ: Szelelő magtárostáját, nélkülözhetetlen kifogástalan vetőmag elkészítéséhez.
- UJ: Thallmayer tr. arankavasztóját
- UJ: Takarmány gyorsfűlesztőjét.
- UJ: Azelekeres magvető fölesereket sorvető-gépekhez.

Schlick-féle vasöntőde és gépgyár
 részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-UT. (82-18.4)
 Városi iroda és raktár: PODMANITZKY-UTCZA 14. - Fiók-raktár: KEREPESI UT 77.

Gőz- és járgánycséplő-készületek,
 számos első díjakkal kitüntetett szab. Schlick-féle 2 és 3 vasú ekék, mélyítő- és egyetemes aczéi-ekék, eredeti Schlick- és Vidats-féle egyvasú ekék, tatarjmelvő eszközök, valamint Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépek.

Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköti és maroktrató arató-gépek és fűkaszó gépek, szállító mezeti vasutak stb.

Mintaraktár: Mayer Henrik Nagybecskerek.
 Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjegyzeket ingyen és bérmentve.

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jónak bizonyult bedorzsolás, eszű, köszvény, hátfájalmak és meghülések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitűnő hatása által

a legjobb
 háziszor hirnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerházaiban kapható 40 kros, 70 kros és 1 forint 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb

háziszor.

(17b-12.4)

Máriaczei Gyomorcseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és átlólanosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyu felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott gyomortürelésnél ételekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczei gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. - Magyarországi raktár:

Török Jozsef gyógyszerháza
 Budapest, Király utca 12 sz.

A védőjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A Máriaczei gyomorcseppek valódián kaphatók.
 Nagy-Becskerek: Kellner J. és Moczkovcsák D. gyógyszer.; Szécsény: Kleszky János gyógyszer.; Zichyfalva: Mayering K. gyógyszer.; Perlasz: Lafleur Lajos gyógyszer.; (16-41.10)